

EDUSKUNNAN VASTAUS 47/2008 vp

Hallituksen esitys laeiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta, maa-aineslain muuttamisesta ja pelastuslain 9 §:n muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta, maa-aineslain muuttamisesta ja pelastuslain 9 §:n muuttamisesta (HE 34/2008 vp).

Valiokuntakäsittely

Ympäristövaliokunta on antanut asiasta mietinnön (YmVM 3/2008 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

ympäristönsuojelulain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 4 päivänä helmikuuta 2000 annetun ympäristönsuojelulain (86/2000) 42 §:n 3 momentti ja 116 §:n 2 momentin 5 kohta, sellaisena kuin niistä on 116 §:n 2 momentin 5 kohta laissa 137/2006, sekä

lisätään lakiin uusi 45 a §, 64 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 252/2005, uusi 4 momentti sekä lakiin uusi 103 a ja 103 b § seuraavasti:

42 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitetty muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon järjestämiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta

jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on asetettava vakuus, jollei se jätteen määrä tai laatu huomioon ottaen ole tarpeeton. Vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

45 a §

Kaivannaisjätettä koskevat määräykset

Kaivostoimintaa tai siihen rinnastettavaa toimintaa, rikastamoa, kivenlouhimoa, muuta kivenlouhintaa, kivenmurskausta tai turvetuotan-

toa koskevassa ympäristöluvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset kallio- tai maaperässä luonnollisesti esiintyvän orgaanisen tai epäorgaanisen aineksen irrotuksessa taikka sen varastoinnissa, rikastamisessa tai muussa jalostamisessa syntyvästä jätteestä (*kaivannaisjäte*) sekä toimintaa koskevasta kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

Kaivannaisjätteen sijoittamiseen käytettävän alueen (*kaivannaisjätteen jätealue*) luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätealueen perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta sekä määräykset kaivannaisjätteen jätealueen sisäisestä pelastussuunnitelmasta, jos jätealueesta voi virheellisen toiminnan tai sen rakenteellisen vakauden tai siihen sijoitetun ongelmajätteen tai ympäristölle tai terveydelle vaarallisen kemikaalin vuoksi aiheutua merkittävää vaaraa ihmisten terveydelle, omaisuudelle tai ympäristölle (*suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue*). Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelyssä otetaan huomioon jätealueesta aiheutuva vaara sekä siihen sijoitettavien kaivannaisjätteiden alkuperä, laatu ja sijoittamisen kesto. Kaivannaisjätteen jätealueen määrittelystä ja jätealueesta aiheutuvan suuronnettomuuden vaaran arvioinnista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

64 §

Ilmoituksen käsittely

Ilmoituksen johdosta annettavassa päätöksessä on annettava tarpeelliset määräykset kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmasta ja sen noudattamisesta.

103 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Ympäristöluvanvaraisesta tai 61 §:n mukaan ilmoituksenvaraisesta kaivostoiminnasta, sitä

valmistelevasta tai siihen rinnastettavasta toiminnasta, rikastamosta, kivenlouhimosta, muusta kivenlouhinnasta, kivenmurskauksesta tai turvetuotannosta, jossa syntyy kaivannaisjätettä, on tehtävä kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma. Jätehuoltosuunnitelmaa ei kuitenkaan tarvita, jos kivenlouhinta tai kivenmurskaus liittyy maa- ja vesirakentamiseen.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämisestä, kaivannaisjätteen jätealueista, vaikutuksista ympäristöön, toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laatu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Tällöin ympäristölupaa on muutettava siten kuin 58 §:ssä säädetään tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava. Jos toiminta kuitenkin muuttuu olennaisesti, sovelletaan, mitä 28 §:n 3 momentissa säädetään.

103 b §

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavat kaivannaisjätteen jätealueet

Kaivannaisjätteen jätealueen toiminnanharjoittajan on oltava selvillä jätealueesta aiheutuvasta suuronnettomuuden vaarasta sekä huoleh-

dittava jätealueen suunnittelusta, perustamisesta, hoidosta, käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta siten, että suuronnettomuudet ehkäistään.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavasta kaivannaisjätteen jätealueesta on laadittava toimintaperiaateasiakirja sekä otettava käyttöön turvallisuusjohtamisjärjestelmä ja sisäinen pelastussuunnitelma. Niiden laatimisessa on otettava huomioon jätealueesta aiheutuva suuronnettomuuden vaara. Sisäisessä pelastussuunnitelmassa on esitettävä toimet, joilla torjutaan mahdollisen onnettomuuden vaikutuksia, rajoitetaan seuraukset mahdollisimman vähäisiksi ja varaudutaan onnettomuuden jälkien korjaamiseen, sekä toimet, joilla varoitetaan väestöä ja ilmoitetaan viranomaisille. Pelastussuunnitelmaan on sisällytettävä selvitys toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä. Suunnitelmaa on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava vähintään kolmen vuoden välein sekä ilmoitettava tästä valvontaviranomaisille. Toimintaperiaateasiakirjasta ja turvallisuusjohtamisjärjestelmästä sekä sisäisestä pelastussuunnitelmasta ja sen toimittamisesta valvontaviranomaisille säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Toiminnanharjoittajan on nimettävä palveluksessaan oleva vastuuhenkilö huolehtimaan siitä, että kaivannaisjätteen jätealueella toimitaan toimintaperiaateasiakirjan, turvallisuusjohtamisjärjestelmän ja sisäisen pelastussuunnitelman mukaisesti.

Toiminnanharjoittajan on tiedotettava suuronnettomuuden vaaran torjumista koskevista turvallisuustoimista sellaisille henkilöille ja yhteisöille, joihin kaivannaisjätteen jätealueella aiheutunut suuronnettomuus voi vaikuttaa. Tiedot turvallisuustoimista on päivitettävä vähintään kolmen vuoden välein ja merkittävistä muutoksista on tiedotettava. Tiedottamisesta säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksessa.

Mitä 1—4 momentissa säädetään, ei sovelleta, jos suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden turvallisuudesta annetun lain (390/2005) 30—32 §:ssä säädettyjä vaatimuksia.

116 §

Rangaistussäännökset

Joka muulla tavoin kuin 1 momentissa tarkoitettulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

5) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103, 103 a, 103 b tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ympäristöministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealue on poistettu käytöstä lain mukaisesti ennen tämän lain voimaantuloa.

Tätä lakia ei sovelleta, jos kaivannaisjätteen jätealueelle ei ole otettu vastaan jätettä 30 päivän huhtikuuta 2006 jälkeen, jätealuetta koskevassa luvassa on määrätty käytöstä poistamisesta tai siitä on tehty hakemus viimeistään valtioneuvoston asetuksella säädettyinä päivinä ja jätealue tosiasiallisesti poistetaan käytöstä viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2010. Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen sovelletaan kuitenkin 103 b §:n 1 momenttia tämän lain voimaan tultua.

Toiminnanharjoittajan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun 103 a §:ssä tarkoitettujen toiminnan kaivannaisjätteen jätehuoltoa koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos toimintaa koskevassa luvassa tai ilmoituksessa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, toiminnan ympä-

ristölupaa on muutettava tai ilmoitusta koskevaa päätöstä on tarkistettava.

Suuronnettomuuden vaaraa aiheuttavaan kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 103 b §:n 2—5 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2012. Toiminnanharjoittajan on tehtävä viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2011 hakemus sisäisen pelastussuunnitelman sisällyttämiseksi jätealueen ympäristölupaan. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankohtaa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 42 §:n 3 momenttia 1 päivästä toukokuuta 2014. Vakuuden riittävydestä on esitettävä selvitys valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2013. Vakuuden täydentämiseksi ympäristölupaa on tarvittaessa muutettava. Jos toiminnan olennaiseen muuttamiseen haetaan kuitenkin ympäristölupaa ennen edellä mainittua ajankohtaa, sovelletaan lupaharkinnassa tätä lakia.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

maa-aineslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään 24 päivänä heinäkuuta 1981 annettuun maa-aineslakiin (555/1981) uusi 5 a ja 16 b § seuraavasti:

5 a §

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma

Luvan hakijan on tehtävä osana ottamissuunnitelmaa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma, jos aineiden ottamisessa tai niiden varastoinnissa tai jalostamisessa syntyy ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 1 momentissa tarkoitettua kaivannaisjätettä. Jos ottamissuunnitelmaa ei 5 §:n 1 momentin mukaan tarvita, luvan hakijan on esitettävä erillinen kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma on laadittava siten, että ehkäistään kaivannaisjätteen syntyä ja vähennetään sen haitallisuutta sekä edistetään jätteen hyödyntämistä ja turvallista käsittelyä. Jätehuoltosuunnitelmaan on sisällytettävä tiedot alueen ympäristöstä, kaivannaisjätteestä, kaivannaisjätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikasta, vaikutuksista ympäristöön,

toimista ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan tarkkailusta ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimista. Jätehuoltosuunnitelman tavoitteista ja sisällöstä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään, ei kuitenkaan sovelleta, jos aineiden ottamiseen on haettava ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

16 b §

Kaivannaisjätteen jätehuollon muuttuminen

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa vähintään viiden vuoden välein ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa on muutettava, jos kaivannaisjätteen määrä tai laa-

tu taikka jätteen käsittelyn tai hyödyntämisen järjestelyt muuttuvat merkittävästi. Lupaa tai ottamissuunnitelmaa on tällöin muutettava siten kuin 16 §:ssä säädetään.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Luvan haltijan on arvioitava ja tarvittaessa tarkistettava ennen tämän lain voimaantuloa aloitetun aineiden ottamisen kaivannaisjätteen

jätehuoltoa koskevat tiedot ja ilmoitettava tästä valvontaviranomaiselle viimeistään 30 päivänä huhtikuuta 2009. Jos aineiden ottamista koskevassa luvassa ei ole esitetty kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelman sisällöstä säädettyjä tietoja vastaavia tietoja ja toiminta ei vastaa jätehuoltosuunnitelmasta säädettyjä vaatimuksia, lupaa on muutettava.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Laki

pelastuslain 9 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 9 §:n 2 momentti seuraavasti:

9 §

Suunnitteluvuote

Alueille, joissa on ydinenergialain (990/1987) 3 §:n 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettu ydinlaitos, vaarallisten kemikaalien teollisesta käsittelystä ja varastoinnista annetun asetuksen (59/1999) 15 §:ssä tarkoitettu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava tuotantolaitos tai ympäristönsuojelulain (86/2000) 45 a §:n 2 momentissa tarkoitettu suuronnettomuuden vaaraa aiheuttava kaivannaisjätteen jätealue, alueen pelastustoimen on laadittava yhteistyössä asianomaisen toiminnanharjoittajan kanssa pelastussuunnitelma laitoksessa sattuvan onnettomuu-

den varalta. Suunnitelmaa laadittaessa on kuultava vaaralle alttiiksi joutuvaa väestöä ja huolehdittava suunnitelmasta tiedottamisesta sekä oltava riittävästi yhteistyössä oman ja naapurialueiden viranomaisten kanssa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 200 .

Kaivannaisjätteen jätealueeseen, jonka toimintaan on myönnetty ympäristölupa tai vastaava lupa ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan tätä lakia 1 päivästä toukokuuta 2012.

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

Helsingissä 13 päivänä toukokuuta 2008